

ترجمه

تجارت ایران و چین از ۱۳ میلیارد دلار گذشت

مبادلات تجاری ایران و چین از ابتدای سال ۲۰۲۳ به بیش از ۱۳ میلیارد دلار رسید و واردات این کشور از ایران در یازدهمین ماه سال گذشته میلادی، با رشد ۲۴ درصدی مواجه شد.

به گزارش «ایران

اقتصادی»، گمرک چین اعلام کرد، مبادلات تجاری ایران و چین در ۱۱ ماهه ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۳ به ۱۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار رسیده است. مبادلات ایران و چین در این دوره نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷ درصد کاهش داشته است. در ماه‌های ژانویه تا نوامبر سال ۲۰۲۲ تجارت دو کشور بالغ بر ۱۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار اعلام شده بود. واردات چین از ایران در ۱۱ ماهه ۲۰۲۳ به ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار رسیده که این رقم با افت ۳۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. چین در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۲ بالغ بر ۶ میلیارد دلار کالا از ایران وارد کرده بود. نفت کالای عمده وارداتی چین از ایران است که در آمار رسمی این کشور درج نمی‌شود.

اما صادرات چین به ایران در ماه‌های ژانویه تا نوامبر امسال رشد ۹ درصدی داشته و به ۹ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار رسیده است. چین در مدت مشابه سال قبل ۸ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار کالا به ایران صادر کرده بود.

رشد ۲۴ درصدی واردات چین از ایران در آبان امسال

بر اساس این گزارش در یازدهمین ماه سال جاری میلادی برابر با آبان امسال واردات چین از ایران رشد ۲۴ درصدی داشته و به ۴۰۵ میلیون دلار رسیده است. صادرات این کشور به ایران نیز در این ماه ۵ درصد افزایش یافته و به ۹۷۰ میلیون دلار بالغ شده است. چین در نوامبر سال قبل ۳۲۶ میلیون دلار کالا از ایران وارد و ۹۲۰ میلیون دلار کالا به ایران صادر کرده بود.

ارز

سقوط سهم دلار در ذخایر جهانی

بر اساس آخرین اطلاعات صندوق بین‌المللی پول (IMF)، سهم دلار آمریکا از ذخایر بانک مرکزی جهانی همچنان در حال کاهش بوده و در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳ به ۵۹.۲ درصد رسیده است؛ این کاهش در حالی

رخ می‌دهد که روند دلارزدایی در سراسر جهان شتاب گرفته است. به گزارش «ایران اقتصادی»، آمار صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد که سهم دلار آمریکا از حدود ۷۰ درصد در سال ۲۰۰۰ کاهش یافته است. دلار همچنان به عنوان ارز ذخیره پیشرو در جهان است و یورو در رتبه دوم قرار دارد و سهم آن به ۱۹.۶ درصد کاهش یافته است. نسبت بین ژاپن از ذخایر جهانی از ۵.۳ درصد در دوره سه ماهه قبل به ۵.۵ درصد صعود کرده است و یوان چین، پوند انگلیس، دلار کانادا و فرانک سوئیس تغییر چندانی نداشتند.

در همین حال، بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده سوئیفت، سهم یوان از پرداخت‌های بین‌المللی در ماه نوامبر به بالاترین حد خود رسید و رتبه‌بندی چهارمین ارز پرکاربرد در سراسر جهان شد. وام‌دهی برون مرزی یوان نیز افزایش یافته است، در حالی که بانک خلق چین بیش از ۳۰ سوآپ ارزی دوجانبه با بانک‌های مرکزی خارجی از جمله عربستان سعودی و آرژانتین دارد. به گفته سوئیفت، سهم رو به رشد یوان در معاملات فرامرزی نشان‌دهنده روند دورشدن چین از دلار همچنین تلاش پکن برای ترویج استفاده از رتبه‌بندی جهانی به سمت استفاده از ارزهای ملی به جای دلار آمریکا در تجارت طی سال گذشته و پس از تحریم‌های مرتبط با اوکراین که باعث قطع روسیه از سیستم مالی غرب و مسدود شدن ذخایر خارجی آن شد، شروع به افزایش کرد.

بانک اروپایی بازسازی و توسعه (EBRD) هشدار داده است که تجارت رو به رشد روسیه با یوان چین به عنوان پاسخی به تحریم‌های غرب می‌تواند به‌طور بالقوه قدرت دلار آمریکا را کاهش دهد. طبق گزارش ایسنا از بیژنس، اقتصاددانان همچنین نشان داده‌اند که محدودیت‌های تجاری غرب منجر به افزایش استفاده از یوان چین به قیمت دلار آمریکا در سطح جهانی شده است.

جنگ

ضربه سخت به اقتصاد اسرائیل

به گزارش «ایران اقتصادی»، روزنامه واشنگتن پست به نقل از تحلیلگران اقتصادی نوشت که جنگ غزه ۱۸ میلیارد دلار یا حدود ۲۲۰ میلیون دلار در روز برای کابینه رژیم اشغالگر هزینه داشته است. اقتصاد اسرائیل ضربه سنگینی خورده و تأثیر آن بر بخش فناوری پیشرفته نگران‌کننده است.

این روزنامه آمریکایی همچنین تأکید کرد که اسرائیل مبالغ هنگفتی برای اعزام بیش از ۲۲۰ هزار سرباز ذخیره به جنگ و حمایت از حقوق آنها هزینه کرده است. وبگاه تایمز اسرائیل هم دیروز گزارش داد که سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فناوری اسرائیل به دلیل ناآرامی‌های سیاسی و جنگ غزه ۵۶ درصد کاهش یافته است.

چند روز پیش روزنامه آمریکایی «نیویورک تایمز» گزارش داد که انتظار می‌رود اقتصاد اسرائیل به دلیل تأثیر جنگ بر اشتغال ۲ درصد منقبض شود، زیرا صدها هزار کارگر پس از جنگ غزه بیگار یا به عنوان سرباز ذخیره فراخوانده شدند. در ابتدای ماه جاری، وزارت دارایی رژیم صهیونیستی اعلام کرد که اسرائیل در نوامبر گذشته حدود ۴.۵ میلیارد دلار کسری بودجه داشته است.

طبق گزارش فارس، این وزارتخانه با اشاره به اینکه این جهش هزینه‌ها به دلیل تأمین مالی تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی علیه نوار غزه است، تأکید کرد «کسری بودجه نسبت به تولید ناخالص داخلی در ۱۲ ماه گذشته به ۲.۴ درصد در نوامبر و ۲.۶ درصد در اکتبر افزایش یافت.

نرخ تورم را کنترل کند. پیش‌بینی

شما از روند نرخ تورم در ماه‌های

پیش‌رو چیست؟

نکته دیگر در رابطه با نرخ ارز، ارتباط قیمت ارز و نرخ تورم است که با تثبیت نرخ ارز، نرخ تورم نیز کنترل شده است. به روشنی مشخص است بین نرخ ارز و نرخ تورم رابطه مستقیمی وجود دارد و اگر اجازه بدهیم نرخ ارز غیر کنترل شده بالا برود، یعنی اجازه می‌دهیم نرخ تورم نیز بالا برود، در حالی‌که سیاست اصلی نظام کنترل نرخ تورم است که در چند ماه اخیر با حفظ دامنه قیمتی برای ارز، نرخ تورم نیز تغییرات زیادی نداشته است. با سیاست تثبیت

نرخ ارز بانک مرکزی، رشد نقدینگی کاهش یافته و تصمیم بانک مرکزی نیز کاهش سرعت رشد نقدینگی به سطح ۲۵ درصد است. اثر کاهش رشد پایه پولی و رشد تورم در بازار مشخص است، البته در خصوص تورم تأکید می‌کنم که آهنگ رشد تورم کند و رشد آن کنترل شده است، نه اینکه قیمت‌ها کاهش یابد، اما اثر کندشدن آهنگ رشد تورم، در بازار هم نمایان است.

- برخی سیاست‌تثبیت‌راساوی بامیکروب کردن نرخ ارز ارزیابی کرده‌اند. شما این دیدگاه را درست ارزیابی می‌کنید؟

سیاست تثبیت نرخ ارز به معنی میکروب کردن نرخ نیست، تأکید دارم که تثبیت نرخ یعنی ایجاد دامنه برای قیمت ارز تا، شاهد تغییراتی یکباره در نرخ نباشیم.

- در صورت ادامه تثبیت نرخ ارز، چه فضایی برای بازار حاکم خواهد شد؟

بحث دیگر در خصوص نرخ ارز، ارتباط آن با تولید است. اگر نرخ ارز، غیرمنظم باشد به همان نسبت آهنگ تولید کاهش می‌یابد و رشد تولید تحت تأثیر قرار می‌گیرد، بنابراین برای حفظ رشد تولید باید نرخ ارز کنترل شده باشد. چنانچه نرخ ارز در شرایط کنونی آزاد باشد، تولید را تضعیف و تورم را افزایش می‌کند که مسائل اجتماعی ایجاد می‌کند. باید اجازه بدهیم سیاست تثبیت نرخ ارز بانک مرکزی به پیش برود، به دلایل مختلف این سیاست، سیاست درستی است. مخالفان این سیاست باید صبور باشند، چون با وجود شرایط بحرانی سیاسی و اقتصادی در منطقه، با اجرای سیاست تثبیت، آرامش در بازار حاکم شده است.

● بانک مرکزی معتقد است که از طریق سیاست تثبیت اقتصادی، بازار ارز را نیز مدیریت خواهد کرد و از سونیز یا رگولاتور بازارها، می‌تواند

کنترل انتظارات تورمی را نیز به عنوان یکی از نتایج اجرای سیاست تثبیت در اقتصاد باید برشمرد. طی یک سال گذشته، حداقل با کاهش دست‌کم ۷ درصدی در بخش تورم روبه‌رو بوده‌ایم که در صورت ادامه کنترل بازار، قطعاً نتایج بهتری به دست خواهد آمد و سال آینده تورم می‌تواند به کمتر از ۳۰ درصد تقلیل پیدا کند. این نکته را هم باید در نظر داشت که در شرایط جنگ اقتصادی فعلی، تحریم‌ها و محدودیت‌های منابع ارزی، رهاسازی اقتصاد و بازارها از جمله بازار ارز ممکن نیست. اعتقاد دارم بازار ارز باید مدیریت و کنترل شود و اینکه ما در صدد برآینم ارز را در بازار بی‌رویه توزیع کنیم، اشتباه است. باید این نکته را در نظر بگیریم که لازم است ارز به کالاهای اساسی تخصیص یابد تا معیشت مردم تأمین باشد. چنانچه ارز به عنوان کالا مبادله شود، مطمئناً رشد تورم و گرانی کالاهای دیگر را در جامعه سبب خواهد شد. مصرف ارز باید جهت مصارف اصلی معیشتی و اساسی اولویت‌بندی شود، سپس به حوزه‌های دیگر برود.

بانک مرکزی در راستای اجرای سیاست تثبیت و کنترل نرخ تورم باید از چاپ پول بدون پشتوانه جدا بپرهیزد و تا حد امکان

دیگر کشورها، از مهم‌ترین مسائل بود که شرایط کشور را خلاف مصالح ملی پیش برد. دولت جدید برای رفع این مشکلات، قدم‌های محکمی برداشت و اگر بنای حرکت این دولت هم مانند گذشته بود و تثبیت اقتصادی انجام نمی‌شد، قطعاً با شرایط بسیار تأسف باری روبه‌رو می‌شدیم. بازارهای جهانی در جامعه شکل می‌گرفت و قیمت ارز و طلا افزایش پیدا می‌کرد و کنترل آن هم به سادگی میسر نبود.

البته بعضی از مشکلات به بازارهای بین‌المللی ارتباط دارد، اما همین‌که نقدینگی در بازار کنترل شود و برای سرمایه‌گذاری به کار برود، دیگر خرید ارز و طلا جهت حفظ ارزش دارایی‌های موجود استفاده قرار نخواهد گرفت و به جای تشکیل حباب‌های گوناگون، به رشد اقتصادی منجر می‌شود. بر همین اساس، کنترل رشد نقدینگی از بالای ۴۰ درصد به ۲۶ درصد را باید به فال نیک گرفت و به آینده اقتصادی کشور امیدوار بود.

وقتی ما می‌گوییم قانون عرضه و تقاضا برقرار باشد، یعنی انحصار، احتکار و بازیگر مؤثری که بقیه بازیگران را کنار بزند، در این بازار نباشد

عکس: علی محمدی / ایران

پیش‌بینی جهش قیمت دلار محقق نشد

در جنگ اقتصادی، تحریم‌کنندگان به دنبال ایجاد محدودیت در مبادلات ارزی هستند، بنابراین باید سیاست تثبیت نرخ ارز ادامه پیدا کند

گفت‌وگو

حدود یک سال است که بانک مرکزی با هدف ایجاد ثبات قیمتی در بازار ارز، سیاست تثبیت نرخ ارز را اجرا می‌کند، امری که به نظر می‌رسد تأثیرات خود را بر سایر بازارها نیز گذاشته و هم‌اکنون نه تنها بر نوسان شدید قیمت خودرو، مسکن، طلا و ارز اثر گذاشته، در برخی از اوقات نیز شاهد کاهش قیمت‌ها هم در

این بازارها بوده‌ایم. سیاست صحیح دولت سیزدهم و بانک مرکزی در شیوه کنترل نرخ ارز و اجرای بسته سیاستی تثبیت اقتصادی، باعث کاهش شدید سفته‌بازی و واقعی شدن نسبی نرخ‌ها شده است. در عین حال، برخی تلاش‌ها به منظور برهم زدن آرامش بازارها و بویژه نرخ ارز صورت می‌گیرد و در ماه‌های اخیر دو سه مرحله تلاش نافرجام نیز در تحریک نرخ رخ داده است. بانک مرکزی قصد دارد با ادامه روند اجرای تثبیت اقتصادی، آرامش و ثبات را به اقتصاد ایران بازگرداند. نرخ ارز را تحت کنترل داشته باشد و از آن سو نیز از سوداگری و دلالی در بازارها جلوگیری به عمل آورد. در همین خصوص یحیی آل اسحاق، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در گفت‌وگویی، این اقدام بانک مرکزی را سیاستی درست ارزیابی می‌کند که در شرایط فعلی سیاسی و اقتصادی، بهترین تصمیمی است که بانک مرکزی اتخاذ کرده است. مشروح گفت‌وگو با یحیی آل اسحاق به شرح زیر است:

باشد، یعنی انحصار، احتکار و بازیگر مؤثری که بقیه بازیگران را کنار بزند، در این بازار نباشد. تئوری پیدا کردن قیمت ارز بر اساس عرضه و تقاضا، مربوط به شرایط آزاد است، نه شرایط انحصاری و غیرعادی. فضای بازار ارز، در حال حاضر، به نحوی نیست که بگوییم عرضه و تقاضا قیمت را تعیین کند. به دلایل متعدد این فضا در حوزه ارزی نیست. نخستین علت، این است که ما در جنگ اقتصادی هستیم، در این شرایط، تحریم‌کنندگان به دنبال ایجاد محدودیت در مبادلات

ارزی هستند، بازیگران دیگری در حوزه عرضه و تقاضای ارز هستند که در بازارهای هرات، عمان، امارات، کردستان عراق و... تحت تأثیر عوامل دیگری، در حوزه عرضه و تقاضای ارز فعالیت می‌کنند. در داخل نیز یک تقاضای رسمی برای ارز در حوزه تجارت داریم، بحث دیگر تقاضای

- اجرای سیاست تثبیت اقتصادی بانک مرکزی به حدود یک سال رسیده است. تحلیل شما از نتایج اجرای این سیاست چیست؟

اگر بخواهیم اجرای سیاست تثبیت اقتصادی را بررسی کنیم، سؤال این است که اجرای سیاست تثبیت نرخ ارز و مدیریت دامنه نرخ‌ها، در برابر این تفکر که عرضه و تقاضا باید نرخ ارز را تعیین کند و نرخ ارز باید آزاد باشد، سیاستی درست است؟ قبل از پاسخ به این سؤال، ابتدا باید این مسأله را توضیح داد که عرضه و تقاضای آزادانه نرخ ارز، یعنی تمام بازیگران قانونی و غیرقانونی و مؤثر در بازار اجازه داشته باشند که با نرخ ارز که در تمام شئون اقتصادی و تعادل اقتصادی کشور نقش دارد، تحت عنوان آزادی عرضه و تقاضا عمل کنند.

این تعریف درستی نیست، چرا که وقتی ما می‌گوییم قانون عرضه و تقاضا برقرار

سیاست تثبیت، جهش نرخ ارز را متوقف کرد

کنترل رشد نقدینگی از بالای ۴۰ درصد به ۲۶ درصد را باید به فال نیک گرفت

و به آینده اقتصادی کشور امیدوار بود

یادداشت

محمد حسن آصفری

عضو کمیسیون شورای مجلس

پول بدون پشتوانه توسط بانک مرکزی چاپ شود، همچنین اوراق بسیاری بدون پشتوانه به بازار سرازیر شد، تنها به این دلیل که حوزه اقتصادی مقداری به آرامش دست یابد، ولی هزینه انجام این کار بالا بود و زمینه افزایش قیمت‌ها و مشکلات مربوط به آن را مهیا ساخت.

دولت سیزدهم تلاش کرد اشتباهات گذشته را جبران کند، بر همین اساس ابتدا برای چاپ اسکناس بدون پشتوانه مانع به وجود آورد، سطح روابط با کشورهای خارجی را گسترش و توسعه داد و حل تمام مشکلات را به برجام متکی نکرد. این کارها از جمله مواردی به حساب می‌آید که به ایجاد ثبات اقتصادی در کشور یاری رساند. بانک مرکزی به درستی به این درک رسید و مجموعه‌های مختلف اقتصادی و راینی‌های دیپلماسی در دستور کار قرار گرفت.

امیدهای واهی به برجام خصوصاً در اواخر دولت قبل سبب شد، مبالغ زیادی